

Nowe otwarcie

Nowy Program – Interreg Polska-Słowacja - oraz nowy wygląd newslettera. programowy newsletter będzie teraz nosił nazwę „Kurier Transgraniczny”, będzie publikowany co kwartał i będzie zawierał zarówno ważne informacje, jak i ciekawostki z pogranicza polsko-słowackiego. W tym numerze jeszcze podsumowania Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska-Republika Słowacka 2007-2013 i tego, co wydarzyło się w ostatnich trzech miesiącach – a dzieła się wiele!

Zapraszamy do lektury!

"Fundusze dla pogranicza - realizuj pomysły dzięki programowi Polska-Słowacja"

30 września w Zakopanem odbyła się konferencja „Fundusze dla pogranicza – realizuj pomysły dzięki programowi Polska-Słowacja”, podsumowująca Program Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska-Republika Słowacka 2007-2013 i otwierająca Program Interreg Polska – Słowacja na lata 2014-2020. W konferencji wzięło udział niemal 200 osób z Polski i Słowacji.

Przedstawione zostały efekty Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska-Republika Słowacka 2007-2013, zarówno szczegółowo w postaci danych liczbowych, jak i „w pigułce”, czyli w formie krótkiego filmiku wideo. Filmik można obejrzeć zarówno na stronie Programu ([tutaj](#)), jak i na profilu Programu na Facebooku. Atrakcją spotkania było to, że partnerzy wybranych projektów przedstawili swoje osiągnięcia w formie interaktywnych prezentacji.

Antoni Nowak, Dyrektor Biura Związku Euroregion „Tatry”, prezentując projekt „Spotkania siedmiu kultur pogranicza polsko-słowackiego od Ladislava Medňanského do Jana Kantego Pawлуśkiewicza” w siedmiu obrazach odsonił najciekawsze, mało znane i intrygujące zagadnienia siedmiu kultur pogranicza.

Dušan Karaska z organizacji słowackiej SOS/BirdLife nie tylko opowiedział, jak pomagano 25 gatunkom ptaków w ramach projektu „Ochrona zagrożonych gatunków ptaków w Karpatach Zachodnich”, ale też przeprowadził wśród uczestników konferencji konkurs znajomości ptasich głosów.

Jozef Harabin, burmistrz Spisskiej Starej Wsi, słowem i obrazem pokazał jak dzięki realizacji projektu „Modernizacja drogowej infrastruktury komunikacyjnej Osturňa – granica państwa – Niedzica” poprawiły się warunki podróżowania w rejonie Pienin.

Z kolei Małgorzata Broda, dyrektor Instytutu Europa Karpat przedstawiła, w konwencji baśni, Karpacką Mapę Przygody. O atrakcjach pogranicza opowiadała jako czarodziejka, przy akompaniamencie słowackiego muzyka, grającego na tradycyjnych karpackich instrumentach ludowych. Swoje wystąpienie zakończyła rozdaniem uczestnikom konferencji małych, drewnianych „pudełeczek zmysłów”, zachęcając do poznawania pogranicza. Znajdowały się w nich trzy niespodzianki rozbudzające zmysły (zapach, dotyk i smak) - były to drobinki propolisu, gęsiego puchu oraz kęsów owczego sera i wędzona śliwka. Uczestnicy konferencji mogli także zapoznać się z innymi projektami i mikroprojektami prezentowanymi na wystawie towarzyszącej konferencji.

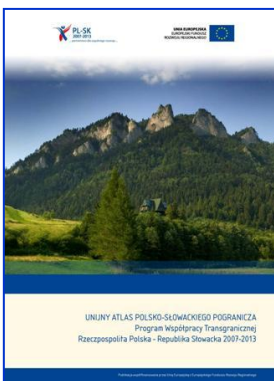
Druga część konferencji służyła wprowadzeniu do nowego programu - Interreg Polska-Słowacja - który będzie realizowany w latach 2014-2020. Uczestnicy konferencji mieli do wyboru trzy panele dyskusyjne – każdy poświęcony innej osi programu: dziedzictwu kulturowemu i przyrodniczemu, transportowi transgranicznemu oraz edukacji.

Zdjęcia z konferencji oraz krótki filmik można obejrzeć na stronie Programu ([tutaj](#)) oraz na profilu Programu na Facebooku.

Unijny Atlas Polsko-Słowackiego Pogranicza

Na osiągnięcia Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska-Republika Słowacka 2007-2013 składają się sukcesy poszczególnych projektów.

W przygotowanej przez WST publikacji „Unijny Atlas Polsko-Słowackiego Pogranicza” znalazły się wybrane przykłady dobrych praktyk – projektów i mikroprojektów, które przekrojowo obrazują działania podejmowane w ramach Programu. Spoglądając przez pryzmat realizowanych projektów, można przeczytać o pograniczu

z perspektywy czterech i dwóch kółek, o tym jaką wagę przywiązywali beneficjenci programu do ochrony środowiska, o turystyce w różnych odsłonach, dziedzictwie kulturowym i historycznym regionu, a także o zacieśnianiu współpracy. Opisy projektów są zilustrowane zarówno zdjęciami, jak i wypowiedziami beneficjentów, którzy je realizowali – czym dla nich była realizacja tych projektów, partnerstwo i współpraca. „Unijny Atlas Polsko-Słowackiego Pogranicza” jest dostępny na stronie internetowej Programu w zakładce [Biblioteka on-line](#).

Makro wystawa mikroprojektów

Mikroprojekty w wersji makro – 25 wybranych mikroprojektów zrealizowanych w różnych częściach polsko-słowackiego pogranicza zostało zaprezentowanych przez Partnerów Projektu Parasolowego podczas objazdowej wystawy, która przemierzała pogranicze od 22 czerwca do 9 września. Zaprezentowane mikroprojekty podzielona na pięć kategorii tematycznych: grupy marginalizowane, kultura i promocja, edukacja i ekologia, infrastruktura oraz sport i turystyka. Wystawa była pokazywana w Żylinie, w Bielsku Białej, w Węgierskiej Górcie, w Nowym Targu, w Rzeszowie, Preszowie i na Zamku w Starej Lubowni. Partnerzy Projektu Parasolowego szacują, że obejrzało ją łącznie około osiemnastu tysięcy osób.

Pokazujemy efekty Programu

Na zakończenie realizacji Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska-Republika Słowacka 2007-2013 zorganizowano gry miejskie w dwóch miastach poza obszarem wsparcia – w Krakowie i Bańskiej Bystrzycy. Ich celem było zachęcenie opinii publicznej do odkrywania uroków pogranicza i korzystania z efektów zrealizowanych projektów. Chcieliśmy też przybliżyć ideę współpracy – dlatego kluczowym elementem gry miejskiej była właśnie sprawna i ścisła współpraca między drużynami. Każda drużyna była „gminą pogranicza” - z „wójtem” i „radnymi”. Wypełniając zadania na punktach nawiązujących do projektów zrealizowanych w ramach Programu, uczestnicy gry zdobywali „naklejki inwestycji”, a nanosząc je na plansze „budowali” swoje gminy. Żeby jednak inwestycje miały szersze oddziaływanie i służyły całemu regionowi, musiały być prowadzone w porozumieniu z sąsiadami. Na przykład wybudowana w jednej gminie ścieżka rowerowa powinna być kontynuowana na terenie graniczącej gminy. Wymagało to ścisłej współpracy między drużynami, często również kompromisów. Gra była dla uczestników nie tylko świetną zabawą, ale również lekcją współpracy, partnerstwa i samorządności.

Zdjęcia z gier miejskich w Krakowie i Bańskiej Bystrzycy można obejrzeć na stronie Programu ([tutaj](#)) oraz na profilu Programu na Facebooku.

Wydarzeniu rocznemu towarzyszyła też publikacja w Polsce i na Słowacji wkładek prasowych podsumowujących Program Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska-Republika Słowacka 2007-2013 oraz wkładek zapowiadających program Interreg Polska-Słowacja. Na profilu programu na Facebooku zamieszczono także ciekawostki i zagadki z pogranicza.

Europejski Dzień Współpracy na polsko-słowackim pograniczu

21 września to dzień Europejskiej Współpracy – w tym roku w jego obchody mocno zaangażowali się także Beneficjenci Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska-Republika Słowacka 2007-2013. Zorganizowano wystawy, pokazy diaporamy, konferencje - łącznie we wrześniu odbyło się kilkanaście wspólnych polsko-słowackich wydarzeń. Był też turniej gry w kręgle, pokaz mody zainspirowanej ludowymi tradycjami, przygotowany przez uczniów zaprzyjaźnionych polsko-słowackich szkół, spotkanie z bajkami i baśniami pogranicza. Archeopark w Hanuszowcach nad Toplou zapewnił odwiedzającym ciekawe atrakcje -gdzie można było sprawdzić jak żyli nasi przodkowie, skosztować paleolitycznej diety mięsnej, stworzyć glinianą zastawę stołową i wypleść wiklinowy kosz. Był też wielki rajd rowerowy po uroczyscie otwartej w Czarnym Dunajcu części historyczno-kulturowo-przyrodniczego szlaku wokół Tatr. Zdjęcia i filmiki z najciekawszych wydarzeń można zobaczyć na stronie Programu ([tutaj](#)).

Efekty Programu w obiektywie i oczami dzieci

Efekty Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska-Republika Słowacka 2007-2013 zostały zaprezentowane na międzynarodowej arenie. Plakat podsumowujący efekty programu – w postaci zdjęć z inwestycji, ale także rysunków dzieci z pogranicza, był prezentowany podczas konferencji z okazji 25-lecia Europejskiej Współpracy Terytorialnej/Interreg, która odbyła się w dniach 15-16 września w Luksemburgu. Plakat zawisł także w różnych miejscach pogranicza podczas wydarzeń organizowanych przez Beneficjentów Programu w ramach obchodów Europejskiego Dnia Współpracy.

Nowa perspektywa – pierwsze projekty

Do 31 sierpnia trwał nabór koncepcji na projekty flagowe w ramach programu Interreg Polska-Słowacja. Do Wspólnego Sekretariatu Technicznego wpłynęło 37 koncepcji (lista złożonych koncepcji dostępna jest na stronie Programu – [tutaj](#)). Obecnie trwa ich ocena.